09/11/2021

Άγιος Νεκτάριος: Ένα σπουδαίο δώρο του Θεού στον κόσμο

/ Ορθόδοξες Προβολές

Ο Άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως, ο θαυματουργός, αποτελεί αναμφισβήτητα ένα σπουδαίο δώρο του Θεού στον κόσμο. Στο πρόσωπό του ανακαλύπτει κανείς έναν μεγάλο Πατέρα της Εκκλησίας, που συνδυάζει την αγιότητα του βίου με τη χάρη της θαυματουργίας και την ορθόδοξη διδασκαλία.

Επιμέλεια: Ευγενία Δίτσα

Η επίγεια ζωή του Αγίου Νεκταρίου ήταν κάθε άλλο παρά εύκολη. Ήταν μια ζωή υπομονής, μια ζωή στην οποία το «ως και ημείς αφίεμεν τοις οφειλέταις ημών» γινόταν καθημερινό βίωμα. Μια ζωή όπου το να στρέψεις και την άλλη σιαγόνα όταν σε ραπίσουν «επί την δεξιάν», το να γυρίζεις και το άλλο μάγουλο όταν σε χτυπούν, γινόταν πράξη πολύ συχνά, και, τελικά, μια ζωή, όπου το «βλέπει ο Θεός» αποτελούσε τη μεγαλύτερη έμπρακτη απόδειξη πίστης, αγάπης και συγχωρητικότητας.

Ο Άγιος Νεκτάριος, μεγάλο κομμάτι της ζωής του οποίου μεταφέρθηκε στους

κινηματογράφους εξαιρετικά από τη σκηνοθέτιδα Yelena Popovic και το Ινστιτούτο «Άγιος Μάξιμος ο Γραικός» στην ταινία «Ο άνθρωπος του Θεού», γεννήθηκε στη Σηλυβρία της Ανατολικής Θράκης το 1846. Στα 14 του βρίσκεται στην Κωνσταντινούπολη, όπου εργάζεται και σπουδάζει· στη Νέα Μονή της Χίου κείρεται μοναχός (1876) και χειροτονείται διάκονος (1877)· στην Αθήνα ολοκληρώνει τις θεολογικές του σπουδές (1885)· στην Αίγυπτο διακονεί για μία πενταετία στο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας.

Εκεί χειροτονήθηκε πρεσβύτερος (1886) κι Επίσκοπος – Μητροπολίτης Πενταπόλεως (1889). Η ταινία παρακολουθεί τη ζωή του Αγίου από την εποχή αυτή, όταν εξαιτίας του φθόνου που προκάλεσε το πολυδιάστατο έργο του και κυρίως η φιλανθρωπία του, συκοφαντήθηκε και απομακρύνθηκε από το Πατριαρχείο λοιδορούμενος.

Τον βλέπουμε να επιστρέφει στην Ελλάδα το 1890 και να περιφέρεται ως απλός ιεροκήρυκας -αφού ακόμα και στην πατρίδα του αμφισβητείται η αθωότητά του- μέχρι το 1894, οπότε και ανέλαβε τη διεύθυνση της Ριζαρείου Σχολής.

Το 1908, για λόγους υγείας, παραιτείται και αποσύρεται στην Αίγινα, στη γυναικεία Μονή της Αγίας Τριάδος, που ο ίδιος έχει ιδρύσει από το 1904. Εκεί παραμένει, ως πνευματικός της Μονής, μέχρι το τέλος της ζωής του (1920).

Στην ιερή πορεία των 74 χρόνων του, που ήταν κατάφορτη από τους καρπούς του Αγίου Πνεύματος, νηστεύει, αγρυπνεί, προσεύχεται και ταυτίζει το θέλημά του με το θείο θέλημα. Γίνεται ο άνθρωπος του Θεού, ο “παθών και μαθών τα θεία”. Λειτουργεί σαν άγγελος, κηρύσσει, εξομολογεί, υμνεί την Θεοτόκο, θυσιάζεται για τον πλησίον… Και ενώ λοιδωρείται άδικα και λυσσαλέα, πάντα λέει: «βλέπει ο Θεός» και υπομένει χωρίς αντίδραση…

Το τέλος της επίγειας ζωής και το πρώτο θαύμα

Κι έρχεται η αυγή του φθινοπώρου του 1920, όταν στο απόμακρο για κείνο τον καιρό νοσοκομείο της Αθήνας, το Αρεταίειο, η γραμματεία έπαιρνε εντολή να κρατήσει κάποιο κρεββάτι στον μικρό παθολογικό θάλαμο, για έναν γέροντα καλόγερο από την Αίγινα. ον έφεραν κάποιο μεσημέρι δύο καλόγριες κι ένας μέτριος στο ανάστημα σαραντάρης, που από την πρώτη στιγμή που μπήκαν ανησυχούσε και κρυφόκλαιγε.

Έκαναν τις διατυπώσεις της εισόδου και παραμονής του στο θεραπευτήριο και η

μία από τις δύο καλόγριες έφυγε. Στον θάλαμο που τον τοποθέτησαν ήταν άλλα τέσσερα κρεββάτια ωστόσο μόνο τα δύο ήταν πιασμένα. Στο διπλανό του γέροντα της Αίγινας αναπαυόταν ένας άντρας περίπου σαραντάρης που έπασχε από παράλυση των κάτω άκρων.

Ήταν επαρχιώτης οικογενειάρχης, είχε πέσει σ' ένα γκρεμό από το ζώο του, χτύπησε κι από τότε τον έσερναν με τα φορεία. Στο παρακάτω, έμενε κάποιος γέροντας συνταξιούχος δάσκαλος, με ουρολογική κι αυτός πάθηση.

"Τι νομίζεις γερόντισσα Ευφημία, έκανε κάπου στον προθάλαμο σιγανασαίνοντας και σκουπίζοντας τα δάκρυά του ο άντρας, θα κάνει την εγχείρηση, θ' αντέξει στο μαχαίρι;"

Εκείνη απόμεινε συλλογισμένη.

"Τι θ' απογίνουμε δίχως την ευλογημένη του καθοδήγηση, πώς θα ζήσουμε χωρίς την προσευχή του;" συνέχισε ο άντρας.

"Ελπίζω, κύριε Σακκόπουλε, αποκρίθηκε τέλος η καλόγρια μισοταραγμένη. Ο καλός Θεός θα λυπηθεί την αδελφότητα, δεν θα επιτρέψει ν' απομείνουμε είκοσι οκτώ ψυχές ορφανές."

"Ω αδελφή Ευφημία, σ' αυτόν οφείλω τα πάντα. Και κυρίως τον θησαυρό της ψυχής μου. Αυτός με εισήγαγε εις το εύρος, το ύψος και το κάλλος που έχει ο Κύριος. Από νωρίς έχασα την μητέρα μου και το ξεπέρασα, πρόπερσι αναπαύθηκε κι ο πατέρας μου, άνθρωπος όλο αυταπάρνηση κι ευγένεια και το κατάπια. Αν μας εγκαταλείψει κι ο άγιος γέροντας, ο πνευματικός πατέρας και οδηγός και μεσίτης εις τον Θεόν, θα καταντήσω δυστυχής, θα παραμείνω δεντρί στην έρημο..."

Η καλόγρια τον ανακοίταξε με κάποια στοργή και κούνησε το κεφάλι...

Πέρασε ο πρώτος μήνας, πέρασε κι ο δεύτερος.

Δεν πρόλαβε να κάνει εγχείρηση, δεν πρόλαβε να περάσει από μαχαίρι.

Η Αθήνα συγκλονιζόταν από ιαχές και αλλαλαγμούς για την εκλογική ήττα του Βενιζέλου, για τις αλλαγές στην Κυβέρνηση, για την επαναφορά του εξόριστου Βασιλιά Κωνσταντίνου, οι εκκλησιαστικοί κύκλοι συζητούσαν, σχολίαζαν την έκπτωση του Μελετίου και την επανανθρόνιση του Θεοκλήτου, όταν ο χλωμός ασκητικός εκείνος γέροντας, ο καλόγερος της Αίγινας, έβλεπε ξαφνικά καταμπροστά του ανοιγμένους τους ουρανούς και τους αγγέλους κατά χιλιάδες να τον υποδέχονται.

Στάθηκε λίγο προτού ξεψυχήσει κι αφουγκράστηκε. Από ψηλά κάποια γνώριμη φωνή, κάποια ολόγλυκια φωνή σε ξένη χώρα τον καλούσε.

“Είσελθε τέκνον, είσελθε εις την χαράν του Κυρίου σου. Σε αναμένει ο της δικαιοσύνης στέφανος.”

“Εις εμέ, εις εμέ το λέγεις Κύριε;” πρόλαβαν να ψιθυρίσουν για στερνή φορά τα χείλη του.

Κι ανοίγοντας το στόμα να πάρει ανασεμιά, είδε πως μεταφέρεται. Παρέδωσε την άγια του υπομονετική ψυχή στον αγαπημένο του Αφέντη. Στον Αφέντη των ουρανίων, των επιγείων και καταχθονίων.

Η γερόντισσα Ευφημία αναστατώθηκε.

“Σεβασμιώτατε, Σεβασμιώτατε, ανάκραξε με λυγμούς. Κύριε Σακκόπουλε, πού είναι ο κύριος Σακκόπουλος;... Το τηλέφωνο παρακαλώ, το τηλέφωνο...

Ήρθε μια σαβανώτρα από το προσωπικό του νοσοκομείου να βοηθήσει τη γερόντισσα. Το νεκρό σώμα, μοσκομύριζε... Θεέ και Κύριε ! ... Κάτι πήγε να πει η γερόντισσα δεν το μπόρεσε. Για μια στιγμή έβγαλαν τη μάλλινη φανέλλα και την πέταξαν πρόχειρα στο διπλανό κρεββάτι. Κι ώσπου να προχωρήσουν να τελειώσουν με τα σάβανα, ο διπλανός άρρωστος, ο άνθρωπος που έπασχε από παράλυση των κάτω άκρων κινήθηκε, ξεπετάχθηκε όρθιος, αμφιταλαντεύθηκε, στάθηκε στα πόδια του κι έκανε το σταυρό του.

“Σηκώθηκα, περπατάω! ανάκραξε δυνατά, Θεέ μου, έγινα καλά! Τι έχει αυτή η φανέλλα;”

Για δες, ήταν στ’ αλήθεια όρθιος, περπατούσε!

Δεν καλοκατάλαβαν, απόμειναν να χάσκουν. Το νεκρό σώμα μοσκομύριζε... Η γερόντισσα πήρε τη φανέλλα, την έβαλε ένα κουβάρι στο ράσο της. Τα χέρια της έτρεμαν.

Απόρησαν οι γιατροί, απόρησε και το προσωπικό του νοσοκομείου όταν έμαθαν πως ο φτωχός ρασοφόρος από την Αίγινα, ήταν άλλοτε γενικός διευθυντής στη Ριζάρειο και ήταν λέει... Δεσπότης!

Μια νύχτα θρήνου πέρασε η γερόντισσα Ευφημία.

Αργά το πρωί έφθασε ένας φίλος Αρχιμανδρίτης, ιεροκήρυκας, ο Παντελεήμων

Φωστίνης και λίγο πιο έπειτα ο Πρωτοπρεσβύτερος Άγγελος Νησιώτης, διαλεκτός μαθητής του στη Ριζάρειο και δημιουργός αργότερα κατηχητικών σχολείων. Έφθασε σωστό ανθρώπινο ράκος κι ο Κωστής Σακκόπουλος. Παράγγειλαν το φέρετρο, παράγγειλαν τη νεκροφόρα και λίγο αργότερα ξεκίνησαν για τον Πειραιά.

Το βαποράκι της γραμμής η "Πτερωτή", θα σήκωνε άγκυρα για την Αίγινα ακριβώς στις δύο το μεσημέρι. Η νεκροφόρα με λογής – λογής διατυπώσεις που έπρεπε να γίνουν, έφθασε εμπρός στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Τριάδος στον Πειραιά, λίγο μετά τις δώδεκα. Ο Ναός βρέθηκε κλειστός, όλοι οι αρμόδιοι κι ο νεωκόρος, έλειπαν για μεσημεριάτικη διακοπή.

Αυθόρμητα μαζεύτηκε ολόγυρα στο πεζοδρόμιο κόσμος. Από λαλιά σε λαλιά, ακούστηκε, μαθεύτηκε στην εργατική πόλη, η Κοίμηση του γέροντα της Ριζαρείου. Κι ένας λαός περικύκλωσε το φέρετρο.

Καθώς το έφεραν σιμά στα σκαλοπάτια του Ναού για να πάρουν τουλάχιστον μια φωτογραφία στην πόλη και στο χώρο που τόσο είχε κηρύξει κι αγαπήσει, κι άνοιξαν το καπάκι, μούδιασαν, τάχασαν... Παρατήρησαν κάτι το ασυνήθιστο, το καταπληκτικό. Από την ήρεμη και γαλήνια μορφή έσταζε κάτι σαν ιδρώτας που μοσκομύριζε... Θεέ και Κύριε !

Ο Κώστας ο Σακκόπουλος σαστισμένος έτρεξε κι αγόρασε από το περίπτερο ένα πακέτο μπαμπάκι και σκούπισε σιγά – σιγά και απαλά από το πρόσωπο τον μοσκομύριστο ιδρώτα. Μερικοί τότε έπεσαν επάνω του, του άρπαξαν τις τούφες το μπαμπάκι, το έφερναν ευλαβικά στο μέτωπό τους, άλλοι το έκρυβαν στις τσέπες τους, άλλοι το παράχωναν στο στήθος.

"Δεν έχει βάρος, δεν έχει βάρος, είναι ελαφρύς σαν πούπουλο", φώναξαν και οι άνδρες που σήκωναν το φέρετρο, έτοιμοι να το ξαναφέρουν στη νεκροφόρα.

Το βαποράκι της γραμμής η "Πτερωτή" έφθασε στις τέσσερις παρά κάτι, απόγευμα στην Αίγινα με τη σημαία "μετζάστρα" (μεσίστια) στο πλωριό κατάρτι.

Προτού αράξει στο μώλο, ο καπετάνιος σφύριξε τρεις φορές πένθιμα και συνθηματικά.

Στα γαλανά νερά του Σαρωνικού ταξίδευε το Ιερό Λείψανο ενός ανθρώπου του Θεού. Ενός Κληρικού που δεν καυχήθηκε ποτέ για κάτι δικό του. Ενός Ιερομόναχου που ευαρέστησε τον Άγιο Θρόνο με την υπακοή, το ταπεινό φρόνημα, την υπομονή, την πίστη, την αγάπη.

Αμέτρητος λαός πλημμύρισε κάτω την παραλία. Όλος σχεδόν ο Κλήρος, όλοι οι

Ιερομόναχοι, όλες οι καλόγριες από τα ντόπια Μοναστήρια.

Οι γυναίκες έκλαιγαν σιωπηλά, μερικές στέναζαν, μερικές μοιρολογούσαν.

“Παππούλη μας, προστάτη της φτωχολογιάς, τι θ’ απογίνουμε τώρα που μας άφησες ορφανές και μόνες;”

Διακόσιοι τόσοι άντρες τσακώθηκαν ποιος θα σηκώσει το φέρετρο. Ήταν οι φίλοι του, οι ψαράδες του γιαλού, οι σφουγγαράδες που ταξίδευαν και βουτούσαν πέρα στην Τζιμπεράλτα και στο Τούνεζι κι έφερναν σφουγγάρια της ευλογίας με χαραγμένο στη μέση τον Τίμιο Σταυρό, εργάτες που δούλεψαν στη Μονή κι έφαγαν ψωμί από τα χέρια του, οικοδόμοι, αγρότες, αμπελουργοί, επαγγελματίες και πλανόδιοι.

Ο δήμαρχος με τον αστυνόμο για να τους φέρουν σε λογαριασμό, τους χώρισαν σε τετράδες και υπολόγισαν το δρόμο κάπου δυο ώρες και κάτι, ώσαμε το Μοναστήρι. Σε λίγο τα πάντα τακτοποιήθηκαν και η πομπή ξεκίνησε.

Ήταν κάτι το ριγηλό και συγκινητικό. Ποτέ η Αίγινα δε θυμόταν ένα τέτοιο ξόδι. Αυθόρμητα η λαϊκή ψυχή αγκάλιασε το Λείψανο – Θησαυρό του διαλεκτού παιδιού της και το έφερνε με σφιχτή ανασεμιά στη θέση Ξάντος.

Πένθιμη διακόσμηση γυρόφερνε την πόλη και την παραλία. Οι καμπάνες στους Ναούς σιγοχτυπούσαν όπως τη Μεγάλη Παρασκευή. Θυμίαμα καιγόταν σ’ όλες τις πόρτες και δροσερά λουλούδια έπεφταν από γριές και νιες και δροσερές παρθένες.

Ένα πλήθος νέοι ρασοφόροι Ριζαρείτες ακολουθούσαν σιωπηλοί.

“Δεν έχει βάρος, δεν έχει βάρος, είναι ελαφρύς σαν πούπουλο”, φώναζαν κατάπληκτοι κάθε τόσο οι άνδρες από τα σταυροδρόμια και τις λαγκαδιές, καθώς σήκωναν το φέρετρο κι ετοιμάζονταν ν’ αλλάξουν βάρδια.

Το Μοναστήρι γέμισε κόσμο. Ατελείωτη μυρμηγκιά, κάθε λογής άνθρωποι, γνωστοί, άγνωστοι, καταλαχάρηδες του βουνού, του λόγγου, της ακρογιαλιάς. Όλοι τους είχαν διάθεση να παρασταθούν, να προσευχηθούν, να ξενυχτήσουν, να κλάψουν.

Σ’ όλο τούτο το πλήθος και στις καλόγριες της αδελφότητας που έκλαιγαν σαν μικρές νεαρές κοπέλες, ξεχώριζε η φυσιογνωμία της Ηγουμένης, της Οσίας Ξένης, της τυφλής.

Στάθηκε κάποια στιγμή καταμπροστά στο φέρετρο, πάνω στη γαλήνια κι ευγενική

μορφή, που θαρρούσες ότι λαφροκοιμόταν, τη μορφή του πνευματικού πατέρα και οδηγού, του ευεργέτη και προστάτη της και μη μπορώντας με τα τυφλά μάτια να δει, να προσέξει τον ιδρώτα – Μύρο που κυλούσε από το μέτωπο, το ένιωσε σαν όσφρηση, σαν ευωδιά και μένοντας ακίνητη και κάνοντας τρεις φορές το σημείο του σταυρού, είπε:

“Ο πατέρας μας δεν πέθανε. Ζει, μας βλέπει και προσεύχεται απόψε για μας. Το Μοναστήρι μας θα προκόψει, δεν θα το αφήσει ο Κύριος. Όταν ζούσε και τον απολαμβάναμε δίπλα μας, κοντά μας, φάρο και οδηγό, αυτό πάντα μας έλεγε. Αυτή την Προφητεία: Από εδώ, μας έλεγε, κόρες μου, απ’ αυτές τις ερημιές, σε μερικά χρόνια θα διαβαίνουν άμαξες, θα περνά πλήθος ο κόσμος με αφιερώματα, χρυσάφια και λαμπάδες. Και εμείς οι άπραγες στεκόμασταν δίβουλες, ξαφνιασμένες. Μήπως τάχα παραλογίζεται ο Σεβασμιώτατος, αναρωτιόμασταν με ανησυχία. Αδελφές μου, μη κλαίτε, αδέλφια μου μη θρηνείτε. Η Αίγινα και η Ελλάδα απόκτησε έναν Όσιο, ένα σημερινό ικέτη εμπρός εις τον Εσταυρωμένο”.

Τα λόγια της σκέπαζαν τους κρυφούς λυγμούς της από μια Θεϊκή Δύναμη και Χάρη. Τα λόγια της έπεσαν στο πλήθος με τέτοια αρμονία που γλύκαναν ευθύς όλες τις καρδιές και για κάμποσο χρονικό διάστημα της νύχτας, απόδιωξαν τις μελαγχολικές σκέψεις του θανάτου.

Τρεις μέρες και τρεις νύχτες κράτησε το λαϊκό τούτο προσκύνημα. Και το Λείψανο αδιάκοπα έσταζε ιδρώτα-Μύρο και σκορπούσε ολοτρόγυρα Ευωδία!

Μια από τις τρόφιμες της αδελφότητας ανησύχησε.

“Θα πρέπει να επισπεύσουμε τον ενταφιασμό, πέταξε με σπουδή στην Οσία Ξένη. Δεν μπορεί, γερόντισσά μου, σώμα είναι, θα βρωμίσει”.

Το βράδυ που κοιμήθηκε, είδε ολοζώντανο σιμά της τον γέροντα ντυμένο στα αρχιερατικά του άμφια.

“Σεβασμιώτατε”, ανάκραξε. Και γονάτισε να του ασπασθεί το χέρι.

“Βρωμά παιδί μου, το χέρι μου;” τη ρώτησε επιτιμητικά.

“Μοσκομυρίζει Σεβασμιώτατε”, ψιθύρισε.

“Τι μυρίζει;”

“Λιβάνι και αλόη.” “Τότε μη φοβείσαι και διά το Λείψανον.”

Ξύπνησε καταφοβισμένη. Έτρεξε στο φέρετρο, ασπάσθηκε τρεις φορές τα κρινοδάχτυλα των χεριών. Και ξαναπρόσεξε που έτρεχε συνέχεια στη μορφή ιδρώτας – Μύρο.

Φυσικά φρόντισαν και για τον ενταφιασμό. Θα τον τοποθετούσαν εκεί πλάγια στο Ναό, χαμηλά στο πεύκο. Στο καταπράσινο και φουντωτό βελονόφυλλο δεντρί που τόσο αυτός καμάρωνε κι αγαπούσε. Εκεί, που κάποτε η πρώτη εκείνη γερόντισσα κάτοικος, σαν έσκαβε για να το φυτέψει, τοσοδούλι και μικράκι, άκουσε την παράδοξη φωνή :"Άφησε τόπο για ένα τάφο". Ναι, τώρα όλα ξεκαθάριζαν. Ο καλός Θεός είχε προδιαλέξει τόπο για το σκήνωμα του διαλεκτού παιδιού Του.

Προτού σκεπάσουν το φέρετρο για τον ενταφιασμό, όλες σχεδόν οι μαθήτριες και υποτακτικές έφεραν κι έριξαν λεμονανθούς από τις λεμονίτσες που είχε φυτέψει ο ίδιος ο γέροντας με το χέρι του, σε διάφορες πρασιές ολόγυρα από το Ναό και παράπλευρα έξω.

Σύμφωνα με μαρτυρία του γιατρού Καραπλή, που τότε ως φοιτητής της Ιατρικής ασκούνταν στο Αρεταίειο Νοσοκομείο, **μετά την εκδημία του Αγίου, οι γάζες, που είχαν χρησιμοποιηθεί ευωδίαζαν και γι' αυτό δεν τις πέταξαν, αλλά τις έθαψαν**. Από την ώρα εκείνη το κρεβάτι του Αγίου δεν δόθηκε, επί έξι μήνες, σε κανένα ασθενή. Επειδή σήμερα ο θάλαμος νοσηλείας του έχει χωρισθεί σε μικρά δωμάτια, ο χώρος, όπου ήταν το κρεβάτι του, βρίσκεται στο δωμάτιο 2 και στη νοτιοδυτική του γωνία, κοντά στο παράθυρο. Ένα εικονοστάσι ψηλότερα, με διαρκώς αναμμένο το καντήλι, υπενθυμίζει τον τόπο της τελευτής ενός μεγάλου Αγίου.

. \

Θαυμαστός ο Θεός εν τοις αγίοις αυτού!

Με πληροφορίες και αυτούσιο απόσπασμα από το βιβλίο του Σώτου Χονδρόπουλου: Ο Άγιος του αιώνα μας -ο Όσιος Νεκτάριος Κεφαλάς- Αφηγηματική Βιογραφία. Έκδοσις Ιεράς Κοινοβιακής Μονής Αγίας Τριάδος Αιγίνης. Δεύτερη Έκδοση. Σελ. 269-274